

בקרוב
כותרת ראשית

אפשר שכותרת ראשית הוא באמת "סמרטוט גורף כספים" כפי שכתבו כמה עיתונאים וזעמים, כאשר הוצג מחזה זה לראשונה לפני 47 שנים בברודוויי. אך למ, להבדיל מכמה "יצירות מופת" של התקופה, אשר הספיקו בינתיים ללכת בדרך כל נייר, ממשיך הסמרטוט להתנפנף בעליצות ברוח ונראה שכל דור מוצא בו משהו חדש ואקטואלי. הוא הוסרט כבר פעמיים, הצגתו הודשה פעמים אינספור,

עורך בשרירודם, שהכט ומקארטור הכירו אישית. הכותרת הראשית שבה מדובר במחזה, היא הידיעה שלומיאל אחד בשם ארל וליאמס, שהרג שוטר, צומד להיות מוצא להורג, לאחר שכל בקשות ההגנה שלו נידחו. כל הכתבים הפלייליים יושבים בחדר העיתונות בהיכל המישפט בשיקאגו, מחכים לתלייה, ובינתיים משחקים פוקר, מגבלים את הפה ומצננים את משקאותיהם בקרח שסחבו מהחדר הממתים. **הכמאייח עיתונאי**, האיש שהביא את הסיפור הזה בפעם השלישית אל הבד, גם הוא עיתונאי לשעבר, שעה שהכט ומקארטור כיסו את העולם ה-

למון ומתיאו ככתב ועורך ב"כותרת ראשית" מיפגן וירטואוזי

עם פוליטיקאים מושחתים ומישרה משומטמת. הנידון למות דומה כשתי טיפות מים לכל המפגינים, המוחים והמהפכנים הפרטיים למיניהם, הראויים לעונש בשל תמימותם יותר מאשר על עבירותיהם. לדוגמה: מישואו שולח סצצה לג'י.פי. מורגן, גדול הבנקאים של ארצות הברית, כמחאה נגד שילטון הבנקים, והסצצה חורגת אליו, משום שלא הדביק די בולים, ומתפוצצת בדירתו. סיסמות גבובות וחסירות שחר מתנפנות באוויר, ומי שמסתכל על הכל מן הצד, כפי שעושה ויילדר, אינו יכול שלא לראות את האבסורד והגיחוך בכל העניין.

הוכחות עיתונאיות, כשג'ונסון רוצה לעזוב את ברנס, הוא מנסה להחליק במתקשפתיים: "מדוע לא הודעת קודם? הייתי עורך לך מסיבה". וכאן, באה לשונו העוקצנית של ויילדר ומוסיפה על חשבון המחבר המקורי של המחזה, את המשך הדיאלוג. "בטח," עונה ג'ונסון, "כמו ש' ערכת לבן הכט, כשמזגת לו סם שינה ב' משקה". "או מה כבר יצא ממנו?" זועם ברנס, "תראה אותו עכשיו, יושב לו שם תחת הדקלים וכותב דיאלוגים לרייט'טיין טין!"

לעטוף דגימלוח, ומגד, הגדרתו של ג'ונסון עצמו למישלח ידו: "עיתונאים... חבר מופרעים עם שקשקים על הכתפיים וחורים בתחתונים... מציעים דרך חורר המנעול ומעירים אנשים באמצע הלילה לשאול אותם מה דעתם על אלמוני-פלמור גי... גונבים תמונות מאימהות של בנות ש' גאנסו בפארק... וכל זה כדי לגרות מיליון זכניות ונשות-נהגים שיעטפו למחרת, ב' כותרת הראשית שלהם, את הדגימלוח..." לא הכל תואם בדיוק את מה שנכתב עליידי הכט ומקארטור. וזאת, אולי משום שבילי ויילדר, כדרכו בקודש, אינו רוחש כל חיבה לבניימינו, ואינו מסוגל לעמוד בסני הפיתוי להציגם במלוא איחולתם. ל' משל, שיא הגיחוך: כשרוא מובל פצוע לבית-החולים, הוא דורש ראי גדול ומכ' שירי ג'נתו. "אינני סוגך על הרופאים שלכם, אני אנתח את עצמי," הוא אומר. **נירירטואלט ורוד**, דמות אחרת ש' זכתה לקישוט מיוחד, היא זו של העיתור גאיימסוורר, זה שכתוב את הטור שלו ב' חרוזים. אצל ויילדר, זהו הומוסקסואל איסטניס, המקים צעקות כשמישהו משת' מש בנייר-הטואלט חוורודו שלו (ורוד מזועזע, אומר מישואו), רשם ידיים על כל עיתונאי צעיר ושאתן, "שתי עצות לי אליך," אומר ג'ונסון לטירון שבא להחליף אותו: "זכור את כללי הדיקדוק, ואל תישאר עם הברנש החוא ביחידות בחדר-השירותים".

למולו של ויילדר מספק לו מירוץ העכב' רים חומר עד בלי די, להוכחת השקפת העולם שלו. מולו הנוסף, שלרשותו עומ' דים שחקים כמו ואלטר מתיאו וגי'ק למון, שנוצרו כאילו במיוחד על-ימת להופיע ב' סרטינו.

תחתון של שיקאגו, היה הוא דוהר עבור עיתון צהריים ברלינאי, ומכסה כל אירוע שניקרה בדרכו. "בבוקר את פרויד ובערב את מאקס שמלינג", שמו של כתב זה, שבינתיים היה לבמאי השנון, הארסי ו' הסרקסטי ביותר של הוליווד, הוא בילי ויילדר. ואכן, כפי שהוא מטפל במחזה של הכט מקארטור, נראה כותרת ראשית בדיוק כאילו נכתב לפי צ'האופנה. קודם כל, העלילה מתרחשת בשנות ה' עשרים, בשיקאגו. אחרי העוקץ, האם אפשר בכלל להעלות על הדעת תקופה מומלצת יותר לסרטים? נושא הסרט הוא העיתונות ועיוותיה, והרי זה בדיוק מה שמעסיק את העולם היום. ברקע מתנוע'

לאחרונה רק לפני שש שנים ובחצלחה עצומה, ועתה מגיעה לישראל הגירסה ה' קולנועית השלישית (מבלי לקחת בחשבון שכמעט כל סרט שעסק בנושא העיתונות שאל משהו ממנו). שני מחברי המחזה, בן הכט וצ'ארלס מקארטור (אביו של דאנו מהוואר 05), היו בעצמם בעלי ניסיון עיתונאי עשיר, שניהם שימשו ככתבים בעיתוני שיקאגו במשך שנים ארוכות, לפני שהפכו לסריט' אים מעולים ויקרנים אשר רשמו לזכותם פרק לארמבוטל בקולנוע האמריקאי. כות' רת ראשית מבוסס כולו על חוויותיהם ב' עולם מערכת-העיתונות של שיקאגו, ולפי' חות אחת הדמויות הראשיות, זו של ה' עורך ואלטר ברנס, אינה אלא העתק של

ברנט מזונה ב"כותרת ראשית" מיפגן של אהבה

ויילדר שידך לראשונה את חשניים ב' פרקליט, הגיס והכיס ומאן, כל הופעה משותפת שלהם היא מיפגן וירטואוזי. מתיאו, בדמות העורך הקשוח והערמומי, יורה את הדיאלוגים שלו כלאחר-יד, וכולם קולעים למטרה בדייקנות מופלאה. לגבי מי שמתיחס לכתוב בעיתונים כאל כיתבי-קודש, וזאמין שאם זה רשום בכתור בים הרי "זה מוכרז להיות כך", חסרט החז הוא בהחלט גלולה מרה. לגבי ה' עיתונאים, זוהי בדיחה מוצלחת מאד, שהיו מעדיפים לשמור רק להצגות סגורות בחוגי המיקצוע.

תדריך

תל-אביב

*****תמונות מחיינישואין** (1993, שוודיה) - אינגמר ברגמן יורד ל' עומקם של חיינישואין בניימינו, עם כל הבעיות, התסביכים ויחסי-הכוחות כפי שהם מתפתחים במשך 10 שנים, בין בעל לאשתו. סרט מדהים, עם מישחק מעולה של ליב אולמן וארלנד יוספסון.

*****המיגדל הלוהט** (תל-אביב וב'יהודה, ארצות-הברית) - בניין בן 138 קומות עולה באש בגלל מהדל של הקבלנים. סרט בעל מימד-ענק, המראה כל מה שיכולה הוליווד לעשות בעזרת טכניקה של צילום ותיפאורה. אוסף כביר של כוכבים.

ירושלים

*****רצח באוריינטי-אכספרם** (הבירה, אנגליה) - שיחזור של אוריה, טיפוסים וסיגנון קולנועי של שנות ה' שלושים, בתעלומה של אגאתה כריסטי מבוצעת עליידי מבו של כוכבים גדולים. בהדרכת סידיני לומט.

****המישטרה משתוללת** (אורנג, ארצות-הברית) - פארודיה על כל סירטי השוטרים הקשוחים למיניהם, עם אלן ארי קין וגי'ימס קאן, כצמד-חמד חוורע הרג וחורבן סביבו, במרץ בלתי-נידלה. קצת ארוך, אבל מבדר בהחלט את חסידי סיר' טייהשע.

חיפה

****האיש בעל אקדח הזהב** (ח), אנגליה) - ג'יימס בונד בפעם התישעית, פחות מותח אבל יותר מצחיק, עם רוג'ר מור הנוטל את העוקץ הרציני מן התפקיד, ומקנה לו אופי של טיול אביבי על-פני גופים וארצות, שאינו יכול להסתים אלא בטוב.

רוכן

לנושרתות

פני אשה לבגידה (גורדון, תל-אביב, איטליה) - כואב חלב לראות מה קורה לאלברטו לאטור אדה, מי שהיה פעם מקור השראה לכל הניאוריאליזם האיטלקי. כואב חלב, מפני שבסרט זה (שנעשה לפני שש שנים), הוא הלך בתלם השחוק ביותר שבקולנוע האיי טלקי. חברת השפע שסיפקה לאטונויו את החומר לח' סר-הקומוניקציה שבסרטינו, הופכת כאן מקור לקומוניקציה אי-יסופית, המתרחשת כולה בתוך מיטות. כולם שוכבים עם כולם, כוכבת מודקנת מורידה את הבגדים מדי פעם בפעם, שחקנים שהיו פעם דמויות מר' שימות (כמו גבריאלה פרצטי ואלזה מרטינולי) מטיילים כסחרויים במידבר של רעיונות, וכולם מחפשים את עז' במם בפתולי העלילה שהיתה הולמת בקושי רומן ל' משרתות.

הסיפור: אשה שבעלה בוגד בה, מתנה צרותיה בפני ידידה, זו מציעה שהאשה תשיב בבגידה. האשה אינה מעזה, ומציעה בגידות. הידידה מגלה את סודה ולועגת לה. מרגע זה וחלחה מתאר הסרט כולו את נקמת האשה בידידתה (לכן הוא נקרא במקור הידידה).

ליזה גאסטוני, הדודה המתקת מדורתי אחובתי נר' אית, בתפקיד הראשי, כפוחץ עשוי תמרוקים מכף רגל ועד ראש, ומתחשק לחרף אותה לאמבטיה, לרחוף ממנה

ליזה גאסטוני: צבעי-מילחמה

את צבעי-המילחמה ולהחזירה למצב הטבעי. אשר לסרט עצמו, אולי מפני שנה במחסנים, הוא נראה דהוי לנמר. נופי מילנו, שנועדו להיות בעלי-מש' מעות, מאבדים לחלוטין מערכם ואילו המוסיקה, שנש' מעת כאילו לוקטה מתוך תקליטים לצלילי רקע במסי-בות עיפות, מוסיפה על חלואות שנופלת על הצופה ביו' כחיכה. כל מה שנתר מלאטואדה, הם רק זיכרונות מן האדרת.